

Sygn. akt IC 2034/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 marca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Świdnicy Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Grażyna Ucińska

Protokolant: Dorota Malinowska

po rozpoznaniu w dniu 3 marca 2017 r. w Świdnicy

sprawy z powództwa **A. B.**

przeciwko **J. J.**

o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli

I. zobowiązuje pozwaną J. J. do złożenia oświadczenia woli następującej treści:

„Pozwana J. J. przenosi na rzecz powódki A. B. prawo własności w udziale wynoszącym 1/6 części działki nr (...) obręb S. o obszarze 997 m² zabudowanej budynkiem mieszkalno – pensjonatowym, położonej w L. ul. (...), dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy w Kłodzku prowadzi księgę wieczystą KW nr (...)”;

II. zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 500 zł tytułem zwrotu kosztów procesu;

III. nie obciąża pozwanej dalszymi kosztami sądowymi w sprawie.

Sygn. akt IC 2034/16

UZASADNIENIE

Powódka A. B. wniosła o zobowiązanie pozwanej J. J. do złożenia oświadczenia woli w przedmiocie zwrotnego przeniesienia na powódkę prawa własności w udziale wynoszącym 1/6 części działki nr (...) obręb S. o obszarze 997m² zabudowanej budynkiem mieszkalno – pensjonatowym, położonym w L. ul. (...), dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy w Kłodzku prowadzi księgę wieczystą KW nr (...) oraz zasądzenie kosztów procesu.

W uzasadnieniu swojego stanowiska wskazywała, że pismem z dnia 29 września 2015 roku odwołała darowiznę uczynioną w dniu 6 sierpnia 2007 roku na rzecz pozwanej w postaci udziału wynoszącego 1/6 części w nieruchomości zabudowanej opisanej w żądaniu pozwu wobec rażącej niewdzięczności przejawiającej się w braku zainteresowania pozwanej zdrowiem i sytuacją życiową powódki oraz zadłużaniem nieruchomości. Argumentowała, że pozwana (córka powódki) nie interesuje się na co dzień jej stanem zdrowia, nawet w sytuacji zagrożenia życia, opuściła ją i pozostawił bez opieki, nie przejawiając najmniejszego zainteresowania jej codzienną egzystencją. Wskazywała, że jest osoba schorowaną, zniedołężniała, ma problemy z poruszaniem się, a jej stan zdrowia ulega nieustannemu pogorszeniu.

Pozwana J. J. w odpowiedzi na pozew uznała żądanie pozwu w całości.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny :

W dniu 6 sierpnia 2007 roku powódka A. B. na mocy umowy darowizny zawartej w Kancelarii Notarialnej w K. przed notariuszem U. M. darowała swojej córce – pozwanej J. J. prawo własności w udziale wynoszącym 1/6 części działki nr (...) obręb S. o obszarze 997m² zabudowanej budynkiem mieszkalno – pensjonatowym, położonym w L. ul. (...), dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy w Kłodzku prowadzi księgę wieczystą KW nr (...). Pozwana ustanowiła na rzecz powódki na nabytym udziale wynoszącym 1/6 części nieruchomości zabudowanej dożywotnie i nieodpłatne prawo użytkowania mieszkania, z tym, że wykonywanie ustanowionego prawa ograniczać się miało do korzystania z sześciu pokoi, łazienki na parterze z używalnością kuchni i korytarza na parterze w przedmiotowym budynku mieszkalnym.

dowód :

- odpis umowy darowizny z dnia 6 sierpnia 2007r., Repertorium A numer (...), k. 10 – 14,
- przesłuchanie powódki, k. 57 – 57v. i e-protokół,

Po zawarciu umowy darowizny powódka nadal mieszkała w przedmiotowej nieruchomości. Z uwagi na stan zdrowia i podeszły wiek, wymagała opieki i pomocy ze strony osób trzecich. Pozwana na stałe zamieszkuje w W., gdzie pracuje zawodowo. Pozwana, z uwagi na stan zdrowia matki, chciała przejąć opiekę nad powódką, która nie wyraziła na to zgody wskazując na konieczność przeprowadzenia się do W..

dowód :

- przesłuchanie powódki, k. 57 – 57v. i e-protokół,

Pismem z dnia 29 września 2015 roku powódka odwołała uczynioną na rzecz pozwanej darowiznę umową z dnia 8 sierpnia 2007 roku. W oświadczeniu tym wskazała, iż pozwana zaniedbywała ją nie interesując się jej losem od wielu lat, podkreślała brak pomocy ze strony pozwanej w sytuacji zaawansowanego wieku powódki. Argumentowała, iż mimo faktu, że umowa darowizny nie obligowała pozwanej do świadczenia na rzecz powódki pomocy, winna ona czuć moralny obowiązek wdzięczności świadcząc pomoc i opiekę wynikającą z więzi rodzinnych między stronami umowy.

dowód :

- oświadczenie o odwołaniu darowizny z dnia 29 września 2015r., k. 15,
- przesłuchanie powódki, k. 57 – 57v. i e-protokół,

Obecnie powódka przebywa w tejże nieruchomości jedynie w okresie letnim (od maja do września). Opiekę nad powódką sprawuje jej druga córka mieszkająca na stałe w T.. Powódka otrzymuje świadczenie emerytalne w wysokości 1.100 zł miesięcznie.

dowód :

- przesłuchanie powódki, k. 57 – 57v. i e-protokół,

Sąd zważył, co następuje :

Powództwo podlegało uwzględnieniu.

Stan faktyczny sprawy Sąd ustalił na podstawie wymienionych wyżej dokumentów, których autentyczności i prawdziwości zapisów w nich zawartych strony nie kwestionowały, a także przesłuchania powódki.

W myśl przepisu art. 898 § 1 k.c. darczyńca może odwołać darowiznę nawet już wykonaną, jeżeli obdarowany dopuścił się względem niego rażącej niewdzięczności, przy czym zwrot przedmiotu odwołanej darowizny powinien nastąpić

stosownie do przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu (art. 898 § 2 zdanie pierwsze k.c.). Stosownie zaś do treści przepisu art. 900 k.c. odwołanie darowizny następuje przez oświadczenie złożone obdarowanemu na piśmie.

Uprawnienie darczyńcy do odwołania darowizny ma charakter prawokształtujący i realizowane jest przez złożenie obdarowanemu oświadczenia woli darczyńcy w formie pisemnej zastrzeżonej dla celów dowodowych. Skuteczność odwołania darowizny pod kątem spełnienia przesłanki z art. 898 § 1 k.c. (wystąpienia rażącej niewdzięczności po stronie obdarowanego) może być poddana kontroli sądu w sprawie o zwrot przedmiotu darowizny albo o zobowiązanie obdarowanego do złożenia oświadczenia w przedmiocie przeniesienia własności rzeczy z powrotem na darczyńcę. Zgodnie bowiem z ugruntowanym już stanowiskiem judykatury (por m. in.: wpisana do księgi zasad prawnych uchwała Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 1967 roku, sygn. akt III CZP 32/66, OSNC 1968/12/99, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 października 1995 roku, sygn. akt I CRN 152/95, Lex 24658) samo odwołanie darowizny wywołuje jedynie skutek obligacyjny (powstaje wówczas jedynie obowiązek zwrotu przedmiotu darowizny stosownie do przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu), nie rodzi natomiast skutku rzeczowego (a więc nie powoduje przejścia własności nieruchomości z obdarowanego na darczyńcę). Dla osiągnięcia skutku rzeczowego konieczne jest powrotne przeniesienie własności darowanej nieruchomości, przy czym nastąpić to powinno w drodze umowy. Jeżeli jednak do zawarcia umowy nie dojdzie darczyńca powinien wystąpić z powództwem o zobowiązanie obdarowanego do złożenia oświadczenia woli o przeniesieniu własności rzeczy z powrotem na darczyńcę. Prawomocne orzeczenie sądu stwierdzające obowiązek strony do złożenia oznaczonego oświadczenia woli zastępuje to oświadczenie (art. 64 k.c. oraz art. 1047 k.p.c.). Z takim też żądaniem wystąpili powodowie w niniejszej sprawie. Podkreślenia jednak wymaga, iż do skutecznego wzruszenia stosunku prawnego wykreowanego umową darowizny dojść może jedynie wówczas gdy spełniona zostanie przesłanka określona w przepisie art. 898 § 1 k.c. – a zatem gdy zachodzi takie zachowanie obdarowanego w stosunku do darczyńcy, które nosi znamiona niewdzięczności i to niewdzięczności w kwalifikowanej formie, bo niewdzięczności „rażącej”. Obwarowanie to podyktowane jest faktem, iż odwołanie darowizny jest wyjątkiem od obowiązującej zasady trwałości i dotrzymywania umów.

Bezspornym w niniejszej sprawie był fakt, iż powódka była właścicielką w udziale wynoszącym 1/6 części działki nr (...) obręb S. o obszarze 997m² zabudowanej budynkiem mieszkalno – pensjonatowym, położonym w L. ul. (...), dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy w Kłodzku prowadzi księgę wieczystą KW nr (...), którą to następnie darowała córce – pozwanej J. J. umową z dnia 6 sierpnia 2007 roku zawartą w Kancelarii Notarialnej w K. przed notariuszem U. M.. Bezspornym pozostawał także fakt, że pismem z dnia 29 września 2015 roku powódka odwołała uczynioną na rzecz pozwanej darowiznę wskazując na rażącą niewdzięczność po stronie obdarowanej.

W niniejszej sprawie w odpowiedzi na pozew pozwana uznała powództwo w całości.

Przepis art. 213 § 2 k.p.c. stanowi, że sąd jest związany uznaniem powództwa, chyba że uznanie jest sprzeczne z prawem lub zasadami współżycia społecznego albo zmierza do obejścia prawa.

Uznanie powództwa stanowi czynność materialno – dyspozycyjną pozwanego, której dopuszczenie przez ustawodawcę jest przejawem realizacji w postępowaniu cywilnym zasady dyspozycyjności. Czynność ta polega na złożeniu przez pozwanego oświadczenia, że powództwo jest uzasadnione. W ten sposób pozwany uznaje zarówno żądanie jak i jego podstawę faktyczną. Tym samym pozwany potwierdza istnienie roszczenia procesowego będącego przedmiotem danego procesu. Zgodnie z utrwalonym poglądem judykatury uznanie powództwa będące aktem dyspozycyjnym, obejmuje uznanie zarówno żądania, jak i okoliczności faktycznych uzasadniających to żądanie. Tym samym pozwany godzi się na wydanie wyroku uwzględniającego żądanie powoda (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 18 marca 2011 roku, III CSK 127/10, OSN 2012, Nr A, poz. 17, LEX nr 846586; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 listopada 2011 roku, II CSK 70/11, LEX nr 1095816; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 listopada 2011 roku, II CSK 671/10, LEX nr 1102854).

Sąd jest związany uznaniem. Obowiązany jest jednak dokonać oceny, czy czynność ta nie jest sprzeczna z prawem lub zasadami współżycia społecznego albo zmierza do obejścia prawa. Ocena, czy zachodzi niedopuszczalność uznania

powództwa, powinna nastąpić w zasadzie wyłącznie w świetle materiału procesowego znajdującego się w aktach sprawy.

W niniejszej sprawie Sąd uznał, iż nie zachodzą przesłanki niedopuszczalności uznania powództwa. Powódka bowiem wskazywała na rażącą niewdzięczność córki przejawiającą się pozostawieniem jej w chorobie i okresie starości bez opieki, czemu pozwana w zawartym stanowisku procesowym nie przeczyła. Zachowanie takie legło u podstaw odwołania uczynionej przez powódkę na rzecz pozwanej darowizny. Analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie wskazuje, by uznanie przez pozwaną żądania było sprzeczne z prawem lub zasadami współżycia społecznego albo zmierzało do obejścia prawa, a co za tym idzie uznał, iż nie zachodzą przesłanki niedopuszczalności uznania powództwa.

W tej sytuacji powództwo podlegało uwzględnieniu (punkt I wyroku).

Mając na uwadze powyższe Sąd zobowiązał pozwaną J. J. do złożenia oświadczenia woli o następującej treści : „Pozwana J. J. przenosi na rzecz powódki A. B. prawo własności w udziale wynoszącym 1/6 części działki nr (...) obręb S. o obszarze 997m² zabudowanej budynkiem mieszkalno – pensjonatowym, położonym w L. ul. (...), dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy w Kłodzku prowadzi księgę wieczystą KW nr (...)”.

Orzeczenie o kosztach oparto o przepis art. 98 § 1 i 3 k.p.c., który stanowi, że strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu).

Wobec faktu, iż powódka postanowieniem z dnia 8 lipca 2016 roku zwolniona została od kosztów sądowych w części, tj. ponad kwotę 500 zł w zakresie każdej z opłat i każdego z wydatków, Sąd zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 500 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (punkt II wyroku), nie obciążając pozwanej dalszymi kosztami sądowymi w sprawie (punkt III wyroku) – art. 113 ust. 4 u.o.k.s.